

BISERICA și ȘCOLA.

Fóia bisericescă, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCOLA.”
Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Vorbirea

Prea Sântiei Sale parintelui Episcop Ioan Mețiauu,

ținută în ședința dela 29 Maiu a camerei magnaților cu ocașia desbaterei proiectului de lege pentru regularea salariilor învățătoresci.

Escelența Ta domnule președinte! Ilustră casă a magnaților! Una dintre multele, mari și grelele datorințe ale unui Episcop, este fără îndoială, nu numai a apăra drepturile bisericei sale în tot locul și timpul, unde și când se ved amenințate; dér și a întreveni la locul competente, pentru ocrotirea acestor drepturi, de amenințările ce ar observa.

În proiectul de sub pertractare vedând eu amenințate și drepturile bisericei mele, mă simțesc dator a-mi ridica și eu cuvântul în contra lui și tot-odată a implora și sprijinul ilustrei case, în favoarea drepturilor bisericei mele foarte amenințate.

Fac acésta nu numai în interesul bisericei, al clerului și poporului meu, dér tot-odată și în interesul iubitei noastre patrii. O fac atât ca Episcop, cât și ca membru al acestei ilustre case; o fac în deplină conștiință a grelei mele răspunderi, cu care sunt dator înaintea lui Dumnezeu și a ómenilor.

Mai înainte de tóte, îmi iau voiă a declara, că eu nu sunt în contra ameliorării dotațiunei învățătoresci, pentru care și însumi nisuesc în eparchia mea. Ba principal nu sunt nici în contra ajutorării școlelor mai sêrace din partea statului, ci încă și doresc acésta din motivul, că și ómenii cei mai sêraci contribuiesc la susținerea statului atât cu dările necesari, cât și cu serviciul militar, sunt însă în contra pretensiunei, ce și-o forméză statul prin proiectul de sub pertractare, de a-și aroga și mai multe drepturi,

ca până acum, asupra școlelor confesionale, la cari ar concurge și el cu ajutorul de peste 60 fl. pe an.

Acésta pretensiune a statului nu este nici justă, nici echitabilă. Nu este justă, căci statul are datorința a ajuta după trebuință și școlele confesionale mai lipsite și fără a ataca drepturile confesiunilor, căci și confesiunile fac multe și mari servicii bune statului. Dér acea pretensiune a statului nu este nici echitabilă, căci decă de exemplu dotația învățătorescă în cutare comună mai sêracă ar fi numai 240 fl. și decă ar concurge și statul cu un ajutor de 60 fl. pentru a completa minimul de 300 fl. cerut prin proiectul de lege, nu ar fi nici decum echitabil, ca pentru ajutorul de 60 fl., statul să-și aróge drepturi când egali, când și mai mari decât ale acelei comune, care contribue de patru ori mai mult la dotațiunea învățătorescă.

Peste acestea, proiectul din cestiune mai lovesce grău și în autonomia bisericelor, slăbind véda și autoritatea confesiunilor, ceea ce are de urmare și slăbirea religiosității în popor; și apoi cine nu scie, că acésta este și în detrimentul statului.

Pentru a ne convinge despre acésta, nu avem decât să aruncăm o privire fugitivă asupra statelor, în cari s'a luat în parte, ori de tot, ingerința confesiunilor din școle, ca să vedem cum se lătesc acolo nefericitele idei socialstice și alte asemenea rele, pe cari nici cele mai puternice guverne nu le pot înfrânge.

Décă la acestea s'ar reflecta cumva, că la noi în tóte școlele sunt caticheti pentru propunerea religiunei, rog a nu se trece cu vederea, că nici cel mai distins catichet nu póte elădi atât de mult în cele 2 óre pe săptămână, cât se nu póta strica un

învățătorii puțin religioși în celelalte vre-o 30 de ore pe săptămână; ér de cumva s'ar obiecționa, că statul nu se pôte lipsi de dreptul său de controlă și suprema inspecțiune și asupra școlilor confesionale, rog érași să nu se uite, că și fără ingerința din proiectul de sub întrebare, statul are deja destul de multă și mare ingerință în tóte școlele confesionale, pe care o și eserciază începând dela ministeriu prin comisiunile administrative comitatense și prin inspectorii regesci, până la visitorii de școle.

Dér, afară de acestea, prin atinsul proiect de lege se mai știrbesce și o lege regnicolară fundamentală, adevă: articolul de lege 38 din 1868, pentrucă, pe când acum citatul articol recunósce confesiunilor dreptul de-a staveri ele înséle dotațiunea învățătorilor confesionali, pe atunci prin proiectul de sub pertractare se dá guvernului dreptul de a staveri acele dotațiuni atunci, când însuși dispune ca minimul dotațiunei unui învățătoriu să fiă 300 fl., ér al unui adjunct să fiă 200 fl., pe lângă cortel și grădină, și peste acésta mai prevede și quinquenale, după anumiți ani de servițiu.

Mai departe, pentru-că pe când articolul de lege 38 din 1868 recunósce confesiunilor dreptul de a-și instituí ele înséle pe învățătorii lor, pe atunci proiectul de sub desbatere dispune, ca acolo unde statul ar contribuí cu ajutoriu cât de puțin de peste 60 fl., la léfa învățătoréscă, are și el a se ingera la instituirea învățătorilor. Ba în anumite cazuri î-și arógă dreptul denumirii, ér în altele dreptul respingerii învățătorilor instituíți prin confesiuni.

În fine pentru-că, pe când articolul de lege 38 din 1868 recunósce confesiunilor și exclusivul drept de disciplină asupra învățătorilor confesionali, pe atunci proiectul de sub întrebare dá statului o fórtă mare incurgere și în trebile disciplinare ale învățătorilor confesionali.

Ba și mai mult. Pe când articolul de lege 38 din 1868 numai în acel cas prevede prefacerea unei școle confesionale în școlă comunală, când școlă confesională n'ar corespunde legii și când confesiunea nici după trei admonițiuni, făcute din 6 în 6 luni, n'ar delătura scăderile indicate, pe atunci proiectul de sub întrebare auctoriséză guvernul a prefaca școlă confesională în comunală și fără cele 3 admonițiuni prevédute în articolul de lege 38 din 1868, chiar și în cazul, când dotațiunea s'ar fi ridicat la minimul pretins de acel proiect, decă acésta din vr'o cauză nu s'ar puté incassa.

Deși proiectul din cestiune mai conține încă multe asemeni ingerințe, cari vatămă fórtă drepturile confesiunilor, totuși nu voesc a mai abusa de paciința înaltei case cu înșirarea tuturor aceloră, căci și din cele deja amintite învedereză lámurit tendența de a ni-se lua-tot mai mult din drepturile nóstre bisericesci, ci-mi țin de o mare datorință patriotică a repeți și acum ceea ce am amintit și la ocasiunea pertractării proiectului, acum lege, despre asilele de copii, că adevă: și acest proiect, ca și acea lege causéază cele mai mari îngrijri și dureri clerului și poporului eparchiei mele, ceea ce se pôte lámurit vedé și din pressa din patriă, cât și din cea afară de patriă, deórece prin asemenea proiecte clerul și poporul se vede din nou lovit în ceea ce are mai scump, adevă în bazele desvoltării sale.

Cred că ilustra casă nu-mi va lua în nume de réu, decă cătră tóte acestea voiu mai amintí, că și clerul și porul român a învățat a-și iubi nu numai patria, dér și limba și religiunea sa, întocmai ca și compatrioții săi Maghiari, și de aceea simte nespúșă durere, de câte ori vede atăcându-se aceste scumpe tesauere ale sale, precum se face acésta prin amintitul proiect de lege.

De aceea, atât eu, cât și clerul și poporul român, sperăm a fi sosit timpul, ca înaltul guvern al patriei, în loc de atari proiecte dureróse se mai vină și cu unele mai favorabile și pentru biserică și naționatitatea română, chiămată de sórte în timpuri grele și în împrejurări critice a fi cea mai naturală aliată a națiunei maghiare; ér acésta nu numai în interesul naționatității mele, dér și în acela al iubitei nóstre patrie.

După modesta mea părere, chiar interesul iubitei nóstre patrie ar pretinde atari proiecte de legi cari să satisfacă justelor așteptări ale tuturor cetățenilor fără osebire de limbă și confesiune, ér nu de acele, cum este și cel de sub pertractare, care pe lângă aceea, că vatămă cele mai vitali interese ale bisericeii, mai impune și sarcini noué asupra unei părți de popor și altfel destul de însărcinat cu multe alte greutăți. Din asemenea motive, — eu nu primesc proiectul de sub desbatere.

Alegere de Metropolit-Primate.

Cetim în „Timpul“ următoarele: Marele colegiu electoral compus din membrii Sinodului, membrii Senatului și membrii Adunării deputațiilor, s'a întrunit ađi la órele 1 și un sfert în sala Camerei, sub

președinția I. P. S. Sale Mitropolitului Moldovei, spre a procedea la alegerea de mai sus. Biuroul marelui colegiu e compus din d-nii C. Fotinu și dr. Cernătescu, senatori, și A. Simu și C. Deșliu, deputați.

Se face apel nominal. Sunt prezenți 194 membri a marelui colegiu, împărțiți astfel: 15 membri ai Sf. Sinod, 69 senatori și 110 deputați.

La órele 3 fără un sfert se termină votarea. Au votat 233 membrii ai marelui colegiu. Maioritatea reglementară este de 117 voturi.

Se procedea la vot prin apel nominal și rezultatul este cel următor:

Votanți 233; Bilete albe 13; Maioritatea 111.

Au întrunit: P. S. S. Episcopul G h e n a d i e de Argeș 168 voturi. I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei 47. P. S. S. Episcopul Silvestru de Huși 7 voturi. Președintele proclamă ales pe P. S. S. Episcopul G h e n a d i e al Argeșului.

I. P. S. S. Mitropolitul-primat G h e n a d i e al Ungro-Vlachiei se urcă la tribună și în mijlocul celei mai respectuoase tăceri rostesc cu voce sonoră următoarea frumoasă cuvântare:

Prea Sântiți Frați Episcopi! Domnilor Senatori! Domnilor Deputați! Un moment de mai mare emoțiune de cât cea de astăzi, în viața mea n'am avut, privind viitorul și munca ce mi-se desfășură acum, pentru susținerea Bisericii noastre naționale române ortodoxe.

Mi-se ridică vifor de gânduri, când cuget la greaua sarcină ce trebuie să port; însă nădăjduesc în ajutorul celui A Tot Puternic — Dumnezeu părinților nostri — și în concursul fraților mei Episcopi și al Domniilor Vostre, și așa cred că voiu învinge ori ce piedică.

Prin acest întreit ajutor voiu pași pe calea adevăratei propășiri cerute de timpul present, pentru ridicarea bisericii și a nămului acestuia. Nu voiu cruța dér nici o ostenelă, pentru a ajunge unanima dorință a credincioșilor și iubitorilor noștri părinți și a fiilor acestora.

Domnilor Senatori! Domnilor deputați! Prin binevoitórele Domniilor Vostre voturi date astăzi în favorul meu pentru ridicarea la demnitatea de Mitropolit al Ungro-Vlachiei și Primat al României, pe care tréptă s'au ilustrat prin o muncă fără preget nemuritorii Mitropoliți ca Gregorie, Neofitu, Nifonu și alții, ați făcut ca restul vieții mele, cât va binevoi Bunul Dumnezeu să mi-l mai prelungescă, să îl sacrifice pentru binele țerei și al Bisericii. Când însă pronunț „Biserică“ înțeleg „țera“, căci și fericitul apostol Pavel adresându-se către credincioșii săi a đis: „Voi sunteți biserica lui Dumnezeu“; deci și eu îndreptându-mă către Domniile Vostre đic: „Voi sunteți Biserica lui Dumnezeu, și cel ce va strica această Biserică, va primi pedepse ceresci.“ Nu voiu lipsi, Domnilor, nici-odată dela înțeleptele sfaturi ale Coronei; voiu fi atent la tóte bunele și

folositórele proiecte ale guvernului — expresiunea țerei, — căruia îi voiu da tot concursul putincios. Nu mă voiu depărta dela datoriiile mele către țera și biserică, și ori de câte ori voiu fi reclamat de aceste mari interese, voiu fi gata a-mi sacrifica chiar viața.

Cu frații mei intru Christos Prea Sântiții Episcopi și Archierii, membrii ai Sfântului Sinod, voiu păstra cu sfințenia cea mai adencă pace și dragoste canonică, pentru a putea conduce în liniște Biserica lui Dumnezeu pe calea cea adevărată, stabilită de Sfinții Părinți la cele șapte sínóde ecumenice.

I. P. S. Sa Ghenadie, Mitropolitul Primat al țerei este născut în anul 1836, în Bucuresci. În anul 1854 a intrat ca călugaru la mănăstirea Căldărușani, unde a stat până în anul 1858, când a fost numit diacon la Mitropoliă. La 1865 a fost făcut archidiacon și în anul 1869 preot, ér în anul 1870 mare ecleziarhu tot al Mitropoliei. La 1874 a fost ales archiereu de unanimitatea Sinodului, sub ministerul Maiorescu, și investit la 22 Februarie din anul 1875. La 14 Februarie 1876 fiind ministru de culte d-lu P. Carpu, a fost ales episcop al Argeșului.

Noul Primat al țerei are calități fórté mari. Operile lui filantropice și generositatea sa pentru cei sêraci sunt proverbiale. Pe lângă aceste calități noul Mitropolit este un mare Romen, un om de voință, de acțiune și de o afabilitate extremă.

Principii de viață și activitate bisericescă în scrierile părinților apostolesci.

Înaintăm cu timpul, și se înmulțesc dilnic trebuințele și pretensiunile culturale ale poporului nostru. În fața acestor trebuințe este natural, că biserica este chemată din đi în đi a desvolta tot mai multă activitate; și organele ei au trebuință a desvolta în conducerea și îngrijirea spirituală a poporului tot mai mult zel, mai mult tact și mai multă prudentă pastorală.

Pentru a-ne îndeletnici tot mai mult în aceste indispensabile calități propagate cu atâta succes de biserica Domnului, de lipsă este, ca să studiăm tot cu mai multă profúnditate desvoltarea istorică a bisericii, fără de carea este cu neputință o mănósă și nimerită activitate pastorală.

Continuăm a-ne face datorința pre acest teren, și ne ocupăm de astă dată cu epistola sfântului mucenic Ignatie către Policarp, Episcopul din Smirna.

Despre sfântul Ignatie lipsesc datele positive istorice pentru o biografie completă. Ceeace se scie despre densusul cu pozitivitate este, că a fost învățacelul evangelistului Ioan, mai târziu Episcop distins

în Antiochia, și anume: pre la sfârșitul veacului întâi și la începutul veacului al doilea, și că a murit morțe de martir în Roma la anul 107 d. Chr. dat fiind fiarșelor sêlbatice. Deportat fiind la Roma ca prisionier în lanșuri de o escortă de 10 soldați în calea acesta a fost întâmpinat de membrii ierarchiei și de reprezentantii comunelor bisericesci din locurile, pre unde trecea. În această calătoria a scris tôte scrierile rêmase dela dênșul, între cari și epistola câtră Policarp.

Principiele pastorale cuprinse în această epistolă se vêd din următorele: „Cu darul, cu carele te-a investit Dumneșeu, — te rog sê-ți urmezi nentrerupt mersul înainte, ingrijind de toți, ca toți sê-se mântuiescă. Ingrijesce de slujba ta cu tótă tãria; și grija ta sê fia cu deosebire a susținé unitatea și buna înțelegere între credincioși. Ingrijesce de toți prin iubirea ta, precum și Dumneșeu ingrijesce de tine. Nencetat te rógă, și cere dela Dumneșeu și mai multă pricepere decât ceea ce ai. Priveghéză, și te arméză cu un spirit neadormit. Vorbesce cu fiecare din credincioșii tãi cu tótă bunătatea și cu ajutoriul lui Dumneșeu. Supórtă cu tótă bărbãtia necazurile și durerile tuturor; și în tôte ale tale aduți aminte, că cu cât este ostenéla lucrãtorului mai mare, cu atât este mai bogat câșcigul.“

„Dacă iubesci numai pre învățaceii cei buni, în acesta nu este nici o virtute; dincontra grija ta cea mai de căpeteniă șe fiă, ca prin blãndețã ta pre cei rêi s-ei a duci la ascultare. Nu fie-care rană se pôte vindeca cu același leac. Ace-sele de friguri și ferbințeli, ce se ivesc adese ori la unii ómeni, liniscesce-le cu oblojituri reci.“

„Ține cât mai des adunări cu credincioșii. Și ingrijesce, ca în acelea sê nu se întâmple nimic fără voia ta, ér tu sê nu faci nimic fără voia lui Dumneșeu.“ „Feresce-te de ómenii, cari și-au făcut de problemă a vieții: vorbele de paradă și lingușirile.“

„Țineți la Episcopul, ca și Dumneșeu sê țină la voi. Eu doresc a schimba bucuros sufletul meu cu aceia, cari sânt cu deplină ascultare câtră Episcop, preoți și diaconi.“

„Crestinul nu este stêpân preste vieța sa, ci timpul acestei vieți ne este dat pentru Dumneșeu. Vieța omenésca este op pentru Dumneșeu și pentru fericirea omului, când dênșul trăiesce, și lucréză purcedând din această credință.“

Fântâna banilor.

(Scriere poporală.)

(Continuare.)

Cam așa se întâmplase și în satul Loboda. Era mare secetă de bani, parte pentru că în timpul din urmă fuseseră câțiva ani rêi, dar mai cu sémă din pricina, că în anii buni de mai nainte ómenii își uitaseră de legea cea mare, carea dice, că după sóre urméză plóie, și că după bine are se mai urmeze și rêu. De aceea, care de care rugá pe părintele, se fie bun, sê-le spună, și sê le arete, unde este fântana banilor. Ba unii mai infocați și mai mari în gură începusera a strigá, ca se le o arete mai iute, că dacă nu, pôte se nu fie bine. Se făcuse o larmă în scólă, de gândeai, că s'a aprins satul. Dela o vreme începuseră toți se vorbescă. Numai dascalul Gușă tăcea, și gâdea în sine: „tot este bine câte odată, se aibă omul și mai puțină învățatură, pentru că étă, că popa cu învățatura lui cea multă și-a aprins paie în cap. Sê-l vêd acum, cum sê va scóte din încurcătura acesta!“

Popa vêdând larma și sfara, le cam sfêșise și el. Intr'un târziu însé le dîse: „Fântâna banilor dragii mei, este lucru mare. N'o poți aflá cu una cu dóue. Este cale lungă până la ea, și nu poți merge ori când. Ca se poți dá de ea, trebuie se nimeresci diua, în carea sê-se nască fecior de împérat, și peste nópte trêbue se fi cântat Ielele așa de frumos, încât se jóce stelele în ceriu de bucurie, și apoi ca se le poți vedé, trebuie se fi cu inima curată, ca aurul, și se nu-ți apese sufletul nici un păcat, ér diminéța se pleci atât de timpuriu, încât până la rêsăritul sórelui se poți bea apă din noueșeci și nóue de isvóre, și se nu fi stat cu nimenea de vorbă pe drum.“

„Apoi de, când plécă omul cale mai depărtată, séu când s'apucă de un lucru mai mare, voi sciți bine, că trêbue sê-se pregatescă mai multă vreme, pentru că nici odată nu poți sci, ce pôte sê-te întâmpine pe drum. Deci și voi sê mai asteptați, și sê ve pregătiți bine până în Dumineca viitoare, și apoi vom vedé, cum se mai sfetesce trêba, și dórá atunci cu ajutoriul lui Dumneșeu vom puté pleca la călătorie.“

Audind acestea ómenii, li-se tăiasc binișor pofta de vorbă, și toți tăceau acum ca pescele. Fie-care gâdea și el în sine, n'are se fie lucru așa de ușor, mai cu sémă, că toți își aduceau aminte, că atunci i-s'a întâmplat una, și a făcut cutare păcat, atunci alta, și de, a șmintit și el, și așa mai departe. Ba pe unii, adevêrul vorbind, ii-cuprinsese spaima, aducându-și aminte de cele multe bune și rele, câte le-a petrecut în vieță, că nu va ajunge nici odată, se-'și vadă visul cu ochii, și se dea față cu fântâna banilor.

În sfârșit după mai multă socotélă dîse bireul:

„dacă este așa, atunci se așteptăm și până Duminecă părinte, dar te rugăm cu toții, să ne stai în-
tr'ajutor.“ Bine, dragii mei, răspunsă popa, asta 'mi
este și dătorința și chiămarea în lume. Dar ca se
poțeți afla ceea ce doriți, trebuie să ascultați și voi
de mine, și să faceți cu totă voia și dragostea ceea
ce ve voi spune eu.

„Facem, părinte, răspunsă cu toții, tot ce ne
vei dice, și cum vei afla, că este mai cu cale; și
dupăce toți i-făgăduiră, că nu vor spune nimenui
nimic din cele ce au auzit, și nici între sine nu
vor mai vorbi despre acésta — se despărțiră, mergând
fiecare cătră casă ingrigit și în cea mai mare ne-
dumerire.

* * *

Săptămână mai lungă, ca ceea ce a urmat, du-
păce au auzit ómenii dela popa de fântâna banilor
n'a fost, de când este lumea în satul Loboda.

Nici nu s'ar fi putut altcum, pentru că se ve-
deți, când ai să aștepti vr'un bine, și-se par zilele
cât anii de lungi, când este să-te aștepti la vr'un
rău, dacă te uiți la ceas, gândești că a prins și el
picioare, și timpul și-se pare, că trece mai iute, de-
cât fulgerul. De aceea mulți dic și cu drept cuvânt,
că timpul este cel mai mare dușman al omului, și
mai cu sémă al omului, care nu scie se-'l între-
buinteze. Astăzi trece o zi, mâne alta, fără să fi
făcut ceva bine; ér poimâne poți să-te trezesci, că
ai îmbetrănit mai nainte de vreme, adecă fără se-ți
poți da sémă, că pentruce ai trăit în lume.

Timpul, ca tóte câte sunt pe fața pământului
încă își are legea sa, lege mare care dice: dacă
vréi să ai noroc în lume, apoi cu timpul se nu glu-
mesci nici odată. Timpul nu cunósce nici prietin,
nici rudenie, și n'astéptă după nimenea. El se duce
în calea lui, și cel ce vrea se-l urmeze, bine să-se
prindă de el, ca se nu-l scape din mână; căci dacă
l'ai scăpat odată, se scii, că nu mai poți pune mâna
pe el. A sburat și s'a dus. Cu ziua de ieri nu te
mai întelnesci, să mai traiesci noue sute de ani de
aci înainte.

Bieților Lobođeni le era greu să aștepte o sêp-
témână după fântâna banilor. Sêracii de ei, nu sciau,
și nu vedeau, că fântâna banilor astéptă după ei de
sute și mii de ani. Apoi tóte ar fi fost cum ar fi
mai fost, dar auđi Dt'a diceau unii, se ne lege pe
noi popa, ca nici se nu vorbim unul cu altul de
ceea ce ne dóre inima. Când te uitai la ei în sêp-
témâna acésta, gândeai, că se apropiie sfêrsitul lu-
mii. Apoi se-l fi vêđut pe bietul Stancu, umblând
cu capul plecat și cu gura închisă, ce n'a pătimit,
de când este. De multe ori gândeai bietul om în
sine, dar nu cuteza, să dică cătră nimenea, că
nici în temniță în lanțuri nu poté fi lucru mai
rău și chin mai afurisit, decât așa. Auđi D-ta,
să te dóră inima, și se nu-ți poți vărsa focul

cătră nimenea; dar răbdare Stancule, va trece și-
asta.

Bărbații, erau cum erau, dar se fi vêđut mu-
erile, și apoi se te fi uitat și la jupânul Măncăprune.
Muerile se spăriasera și ele, vêđând că bărbații nu
vreau se spună nimic, ce-i dóre, și ce le lipsește,
dar nu mâncău la vreme, n'au somn, n'au odichnă și
altele. Unde se întâlneau doue, una cu alta, se
plângeau, că Ioan este așa, că Georgiu așa, că Pa-
vel așa și așa mai departe. Ba unele mai stăteau se
dică, că le-a fermecat popa bărbații Duminecă la
scólă. Noroc cu baba Stana lui Vasilie Buzatu. Ea
se pare, că înțelesese taina dintre bărbați, și deci le
dicea la tóte, cu câte se întâlnea: „Nu-ți face gân-
duri rele soro dragă. Bun lucru trebuie se le fie spus
popa Duminecă la scólă. Nu vedeți voi, cum s'au
făcut bărbații de buni și de blândi, cum lucră, și
cum chivernisesc, cum nu intră unul în birt pentru
lumea asta, apoi cum s'a făcut de cu frica lui Dum-
neđeu. Să țineți minte dela mine, că de va rămâne
acésta multă vreme așa, este ferice de satul nostru.“

Și bine dicea baba Stana, ierte-o Dumneđeu,
că a murit de mult. Ea a fost sêrmana mai tótă
vieța necăjită, pentrucă bărbatul i-a fost beutoriu, și
tot ce câștigă ducea la birt. Deci când a vêđut, că
bărbatul nu se mai duce la beatură la arêndaș, ince-
puse parecă se-'ntinerescă de bucurie.

La vorbele babei Stanii femeile începuseră a-se
mai linisci, și în tot satul numai jupânul Măncăprune
remăsese nemângâiat. Gândeai, că stă se plesnescă
de necaz, vêđând, că nimenea nu-l mai cercetéză, și
n'are nici un câștig. De aceea nu glumiá, ci dicea,
că de va mai ține o săptămână așa, trebuie s'o pro-
dêscă din sat.

* * *

În sfêrsit ca tóte 'n lume trecu și săptămâna
răbdării, și veni Dumineca cea mult așteptată, pe
carea o prăsnuesc Lobođenii mai pe sus de tóte
Duminecile până în ziua de astăzi.

Dumineca, de carea vorbim a fost o zi fórte
frumósă de tómnă. Diminéța așa sunau și resunau
de frumos clopotele dela biserică, încât n'a rēmas
om în sat, care se nu le fie auđit. Toți sâtenii cu
mic cu mare, până și cei bolnavi mersera la bise-
rică, și care de care era îmbrăcat mai curat, mai
spêlat și mai grigit, de gândeai că toți sunt ca scoși
din cutie.

Slujbă mai frumósă, și predică mai bună ca
atunci nu s'a auđit, de când este lumea, în satul
Loboda. Se cetise tocmai evangelia cu pilda despre
sēmênătoriul. Părintele Sofronie a vorbit ca un ân-
ger. Gândeai, că este picat diu ceriu. Așa le-a arê-
tat de frumos la ómeni, ce însemnézá sēmênța căđută
pe petró, cea căđută între mărăcini și cea căđută în
pământ bun. Ómenii îl ascultau cu cea mai mare plă-
cere. Gândeai, că stau se-i mânânce vorbele. Fie-
care vrea să invețe, și gândeai, că se și facă cu tótă

inima, ce este bine, ca se fie vrednic, se aștepta fântâna cu banii.

După biserică mulți nici nu merseră pe acasă, ci se duseră de-a dreptul la școală, unde înainte de vremea îndătinată se adunase satul întreg. Cam pe la două ceasuri după amăzi veni și părintele, carele de astă dată era foarte iugrijit, că ce va fi, și cum va eși lucrul. După ce dete binețe, începu a-le spune următoarele :

„V'am făgăduit dragii mei, că astăzi ve-spun unde este fântâna cea mult dorită și mult așteptată. Acum am venit, se-mi implinesc cuvântul. Vor fi vr'o 15 ani acum, de când am aflat în sântul altariu o carte bătrână, bătrână, de Dumneșeu scie, de câte sute de ani pôte se fie. Multă vreme nici n'am putut ceti ce este în ea, dar mai târziu, după ce i-am aflat rostul, cu multă greutate, am aflat mai antăiu, că este scrisă de un pustnic, carele după ce a trăit multă vreme pe la Ierusalim, și după ce a umblat multă lume și țără, întorcându-se înapoi s'a așezat aici, și cât a trăit, a tot scris în carte, cum s'a făcut satul nostru, cum au trait ómenii mai de demult și alte întâmplări mai însemnate.

Cam pe la mijlocul cărții am aflat scris cu slove mari, roșii, că pe timpul, când a umblat sântul Petru pe pământ încă cu un învățacel, au trecut amândoi într'o ți și prin satul Lobodă. Când au sosit aici, era tocmai pe la amăzi, și fiind o ți de vară, căldurosă, s'au odichnit de călătorie ca vr'o două ceasuri lângă un pom dela casa satului. Vedând învățacelul lui Sânt-Petru, aici în sat case rele și urite, ómenii s'eraci, sdrențoși și desculți, apoi mai auzind, că satul acesta este dóră cel mai s'erac și mai urgisit din lume, i s'a făcut milă de bieții ómeni, și a țiis cătră Sânt-Petru „Prin multe țeri am umblat, și am vedut multe lucruri și bune și rele, dar nicăiri n'am vedut atâta s'erăcie ca aici.

„Sciu, că Dumneșeu este bun și drept, dar însă totuși mi-se pare, că nu este destulă dreptate în lume. Unii ómeni au pré mult, și se inbuibă în bunătați; ér alții n'au nimic, și trăiesc în cea mai mare ticăloșie. Și ómenii din satul acesta sunt fap-turile lui Dumneșeu. Deci sânte Petre, rógă-te lui Dumneșeu, să le ajute să aibă și ei o sórte și o vieță mai bună.

„Bine răspunse Petru. Este frumos, că pe tine te dóre inima de ómenii, pe cari i-vedi necăjiți și amăriți. Și eu m'am intristat în sufletul meu, când i-am vedut; dar ce se le fac? Tu scii bine, că Domnul n'a venit pe pământ, ca se impartă între ómeni, nici aur nici argint, nici haine nici bucate, nici case, nici petri scumpe. Pentru acésta nu era trebuință, se vină Domnul Christos în lume, pentru că tóte cele ce trebuiesc omului, ca se fie norocos și fericit aici și dincolo de mormânt, sunt puse de Dumneșeu intru prisosință în sinul și deasupra pământului; și omul n'are, decât se le caute, și să se folosescă de ele. Ómenii acestia au mari bogății

în hotarul lor, ba mai mult au o fântână neseacă de fericire. Cu tóte acestea multă vreme de aci înainte vor fi necăjiți și amăriți. De vor avé însă norocul să-se arete lumina Domnului între ei, și de vor ascultă pe omul luminii primind învățăturile lui Christos, se scii, că află în hotarul lor o fântână de bani. Dacă vor sci întinde mânilor, se-i adune, și de vor sci să-se suie pe dealul cel înalt, și se mergă pe calea cea lungă, până la vârful dealului, unde Domnul a rânduit, ca se fie bucurie vecinică, apoi se scii, că sat mai fericit, ca acesta nu va fi în lume. El va fi mândria satelor.

„Bine, sânte Petre, răspunse învățacelul, te rog însă, se mijlocesci ca se ajungă mai curând lumina Domnului preste ei,“ și cu acésta plecară mai departe.

* * *

După ce am cetit eu acésta, adaose popa, multă vreme, m'am tot gândit, și m'am socotit, că ce se însemneze cuvintele de mai sus ale sântului Petru. Intr'o nópte însă, vor fi de atunci vr'o două luni, am visat, că venise la mine dascălul meu, la carele am umblat la școală, înainte de ce m'am făcut preot, și mi-a țiis : M'am bucurat, când am auzit, că pe sântia ta te dóre de popor, și am venit să-ți spun, că ce ai cetit în cartea din altariu nu este lucru așa de mare, ca să nu poți înțelege. Dute mâne pe hotar, și te uită cu ochii, cum cresc acolo banii po tóte părțile, și dacă vei vedé, că pe o holdă cresc mai mulți, decât pe alta, atunci se scii, că stăpânul holdei cei mai slabe, și-a făcut lege rea, când o-a séménat; ér celalalt, se scii, că și-a făcut lege mai bună. Dumneșeu de o potrivă trimite sórele și plóia pe holdele tuturor ómenilor, și dacă nu cresc de o potrivă bucatele, apoi se scii, că ómenii sunt de vină, că n'au lucrat cum se cuvine. De aceea se spuni la toți ómenii că isvorul banilor este numai unul, și acela este m u n c a și s u d ó r e a.

„Cine scie munci și asuda, acelaia îi-isvoresc banii fână număr în casă. Ca să-se facă însă din isvor fântână, apoi trebuie se scie, să-se înalte cu ei pe dealul cel înalt, cum a țiis Sânt-Petru, și să se lupte cu fiérelor sêlbaticor și cu vânturile cele mari pe calea cea lungă a vieții. Ca să înțelegi și acésta, se-ți aduci aminte de ce ai învățat, când umblai la școală, că omul nu are numai minte, ci are și patimi o multime.

Una-l trage la pământ, când ar fi să-se școle, și se lucre; și dacă nu scie s'o stăpânescă, éta că și-a perdut țiua a nimica. Câte țile așa nu perde omul în vieța? Și perđându-le, sęcă fântâna, ér dacă întrebii pe om, că pentru ce acésta? Nuți pôte răspunde alta, decât că s'a legat de el ca scaiul de óie afurisita de lene, carea i-fură banii vedând cu ochii. Când vei sci însă s'o stăpânesci, și s'o scoți cu mătura din casă, apoi se veți, cum se sporesc banii, de n'ai unde se-i mai pui.

Altă patimă și mai rea este, că omul nu este

învățat, și nu-i place, să-și facă socotéla; ci trăește așa, cum a dat Dumnezeu, fără se scie, ce are, și ce poté cheltui. Când are omul banul grămadă, nu mai intrăbă, cum a venit, și că pe ce i-trebuiesce, ci-l dă din mână pe lucruri, de cari în multe rënduri n'are nici un folos; ér când se tredește, și vede, că din sacul, din carele tot ieai, și nu mai puni, lesne se gată, apoi poți se tot flueri după bani, că nu mai vin, și ai rémas buzat, și fără curechi și fără capră grasă. Leacul cel mai bun pentru patima acésta este: se legi banul cu noue noduri, și să-l puni în fundul lăđii, ca se nu-l poți scóte în grabă; și când este se-l scoți, apoi se ai vreme să gândesci, că nu ai poté fi óre fără de lucrul, pe carele vréi să-l cumpéri, și dacă vei afla, că s'ar poté, să puni banul înapoi în ladă, se-l legi și mai bine, și să-l lași acolo se mucedescă.

A treia patimă este, că adesea gândim, ce atâta muncă și necaz. Odată trăiește omul în lume, se mai lăsăm focului necazurile, și se ne mai facem și câte o ți bună. Cu gândul acesta plécă omul de acasă, și nu-se opresce până la birt. Aici află prietini, și începe a bea și a cânta. Tóte sunt bune și frumoșe, dar a doua ți 'l-dóre capul, și când se uită-n fântână, vede că s'a impuținat apa, fără se fi avut vr'un câștig, decât o afurisită de durere de cap, carea 'l-face betég, și nu-l lasă se lucre.

(Va urmă.)

D I V E R S E.

* **Proiectul** de lege pentru regularea salarelor învățătorești s'a pertractat Lúnia trecută în casa magnaților; și după o pertractare meritorică, la care a luat parte toți trei Înalt Pré Sântiți Archierei ai bisericii ortodoxe române, aপরând interesele bisericii și școlii noastre confesionale, — proiectul a fost primit de maioritătea casei.

* **Iubileu.** Meritosul Prelat al bisericii ortodoxe române din Bucovina, Eminentia Sa Înalt Pré Sântitul Domn Archiepiscop și Metropolit Dr. Silvestru Morariu Andreeviciu, la 29 Iunie a. c. împlinește 50 de ani ai mănósei Sale activități pastorale. Din incidentul acesta clerul și poporul bisericii române din Bucovina face tóte pregătirile de lipsă pentru o cât mai démnă sêrbătorire a acestei ăile și pentru a-și esprime sêmțămintele de iubire și alipire față de Eminentia Sa. Spre scopul acesta s'a constituit un comitet festiv, în fruntea căruia se află dl cavalier Dr. Ioan de Zotta.

* **Opul** „Părți alese din istoria Transilvaniei pre două sute de ani din urmă“ de Georgiu Barițiu, fost președinte al Academiei române din Bucuresci, precum ni-se serie din Sibiu, se vinde până la 1 Ianuarie 1894 prin librăria W. Krafft din Sibiu cu următorul preț redus, și anume: Opul întreg, 3 volume mari cu 176 documente broșurat cu suma de 10 fl. v. a. legat 11 fl 50 cr. Volumele singuratiche, broșurate, vol. I. cu 4 fl 20, vol. II.

cu 4 fl și III. cu 2 fl 80 cr., ér legat vol. I. cu 4 fl 70 cr. vol. II. 4 fl 50 cr. și vol. III. cu 3 fl 30 cr. Opul acesta este de o valóre literară recunoscută, și constituiesce pozițiunea principală a masei ereditare rémasé după mórtea autoriului său. Pentru a-se da deci publicului român ocașiune a-și procura acest op, și pentru ca eređii să poté realiza o parte din capitalul rémas lor în acela, a decis a scádé prețul opului la suma de sus. Atragem atențiunea inteligenței nóstre asupra acestei împrejurări, și credem că nu va lăsa ocașiunea nefolosită.

† **Necrolog.** Onorabilul domn Dr. Lazar Petco a fost de nou gréu încercat de sórte perđend pe fiul său Iulian studinte în a cincea clasă gimnasială, carele după grele suferințe trecú la cele eterne în 31 Maiu st. n. lasând în cel mai profund doliu pe reconsoilabili sái părinți, frați, surori și rudeni. Remășițele paméntesci ale defunctului s'au depus spre odichnă eternă în cimiteriul din Arad în fința de față a unui public ales și numéros.

Dumneđeu să așeze sufletul defunctului în locașurile dreptilor, ér familia rémasă în doliu să-o consoleze!

* **Himen.** Tinerul Dimitrie Popovici, teolog absolut și învățătoriu în Nadăș, și-a fidențat de soțiă pe dșóra Eugenia fiica parochului Simeon Cornea din Repsig. — Felicitările nóstre!

* **Himen.** Tinerul Simion Cornea, teolog absolut și învățătoriu în Repsig și-a fidențat de soțiă pe dșóra Catița fiica parochului Ioan Iancu din Cinteiu. — Felicitările nóstre!

* **Bibliografic.** Au apărut: „*Scrierile Părinților apostolesci*,” traduse de Dr. Iuliu Olariu. Caransebeș, 1893. — Editura tipografiei și librăriei diecesane. — Prețul 1½ coroață, 1 leu 50 bani.

† **Necrolog.** Subscriși cu inimă frântă de durere anunțăm mórtea mult iubitei și neuitabilei nóstre fice Fulvia Octavia în etate de 7 ani, urmată după un morb gréu de 15 ăile după mórtea fratelui ei Salva-tor, în ziua 30-a a lunei Maiu s. n. séra la 9 óre. Fie-i țérina ușoră și memoria binecuvéntată! — Augustin Rubenescu și soțiă Elena Novacu ca părinți, Aurelia Rubenescu măr. Păcățan, Augusta și Fragola ca surori, Mihai Păcățan preot gr. or. ca cumnat.

C o n c u r s e.

Pentru stațiunile de învățător și învățátóre din Utvin se escrie concurs cu termin de alegere pe 20 Iunie v. a. c.

Emolumentele anuale pentru améndóue posturile sunt:

1. bani gata pentru învățător 200 fl. v. a.; pentru învățátóre 150 fl. v. a. 2. câte 3 stênjini de lemne pentru ambii; ér pentru încălditul fiecărei sale câte 2 stênjini 3. câte 20 chible de grâu. 4. câte 4 iughere de pământ. 5. pentru conferințe și scripturistica câte 15 fl. v. a. 6. locuințe în natură și câte ½ iugher intravilan. 7.

învățătorul va avea dela înmormântări 50 cr. v. a., ér dacă se duce mortul la s bis. 1 fl.

Recursele adiustate cu atestate de cualificațiune și limba magiară sunt a-se substerne subscrisului inspector de școle în Timișora — Fabric. Preferiți vor fi cei apți pentru pentru înființarea și conducerea de cor. vocal. Recurenții au a se presenta în s. biserică de acolo în vreo Duminecă ori sêrbătore, spre a-și arêta desteritatea în cant și tipic.

Utvin, 26 Aprilie v. 1893.

Comitetul parochial.

Cu consensul ppresb.: Dr. TR. PUTICI, m. p. inspector de școle.

—□—

Cu termin de alegere pe 24 Iunie v. a. c. se escrie concurs pe stațiunea învățătorescă din Pobda.

Emolumentele anuale sunt:

1. bani gata 165 fl.; 10 fl pentru conferințe și 5 fl. pentru scripturistica. 2. 60 chible de grâu. 3. patru iughere de pământ, inse învățătorul are a suporta sarcinile. 4. trei orgii de lemne pentru învățător, ér pentru încălditul salei de învățământ cât va cere trebuința. 5. cortel liber cu doue încăperi și grădină. 6. dela înmormântări 50 cr.

Recursele adiustate cu atestat de cualificațiune, limba magiară și de conduită morală sunt a-se trimite subscrisului inspector de școle în Timișora — Fabric. Dela recurenți se mai recere ca să dovedescă că sunt apți de a înființa și conduce un cor. vocal, și că au absolvat cel puțin 2 clase gimn. ori civile; avênd a-se presenta în vreo Duminecă ori sêrbătore în s. bis. de acolo, spre a-și arêta desteritatea în cântare și tipic.

Pobda, 19 Maiu v. 1893.

Comitetul parochial.

Cu consensul ppresb.: Dr. TR. PUTICI, m. p. inspector de școle.

—□—

Conform concludului Venerabilului Consistoriu eparochial din 18/30 Aprilie 1893. Nrii 1430, 1544. 1792, pentru deplinirea definitivă a parochiei vacante de clasa I. din Macea (în comitatul Aradului, protopopiatul Chișineului) se escrie concurs cu termin pe Dumineca din 13 Iunie v. a. c.

Emolumintele sunt:

1. Una sesiune pământ arătoriu, care aduce arindă anuală cel puțin 600 fl. v. a.

2. Birul îndatinat dela 180 case; dela cei cu pământ, una măsură de grâu și una măsură de orz séu cucuruz, érá dela cei cu case fără pământ una măsură de primavară. Birul anual se prețuește în calculul de mijloc 200 fl. v. a.

3. Stólele îndatinate, care anualminte valoréză cel puțin 200 fl. v. a. Deci dotațiunea anuală după calculul de mijloc face 1000 fl. v. a.

Doritorii de a recurge la acêsta parochie, vor avé a produce documinte pentru parochie de clasa primă, și anume: testimoniu despre absolvarea alor 8 clase gimnasiali cu esamen de maturitate, și testimoniu de cualificațiune preotéscă de clasa primă, avênd recursele adresate comitetului parochial din Macea a le substerne administratorului protopopesc Iosif Besan în Giulia până în 10 Iunie v. a. c. érá sub durata concursului, cu stricta observare a dispozițiunei §. 18, din regulament în vreo Duminecă séu sêrbătore vor avé a-se presenta în biserica din

Macea spre a-și arêta desteritatea în cântare, eventual în oratorie.

Dat din ședința comitetului parochial gr. or. român din Macea, ținută la 9 Maiu 1893.

Glăgor Mădărășan, m. p.
președintele comit. par.

Vasiliu Sécui, m. p.
not. comit. par.

În conțelegere cu mine: IOSIF BEȘAN, m. p. adm. protopopesc.

—□—

În urmarea abdicerei preotului Vasiliu Popoviciu de parochia Meziad, conform concludului Venerabilului Consistoriu gr. or. oradan de dtul 15/27 Februarie Nr. 277/19—B. 1893 se escrie concurs pentru deplinirea ei, cu termin de alegere pe Dumineca din 13/25 Iunie a. c.

Emoluțiuni anuale sunt:

1. din pământul parochial un venit de 160 fl.
2. din birul parochial 25 cubule 146 fl. 55 cr.
3. Stolele din funcțiuni un venit de 240 fl.
4. dela 270 numere de case câte una ȃiua de lucru în bani 55 fl. 50 cr.
Care tóte computate laolaltă dau suma de 602 fl. 05 cr.

Doritorii de-a ocupa acêsta parochie de cl. a II-a, au a-și înainta recursele subscrisului protopresbiter și adresate comitetului parochial din Meziad cel mult până în 12/24 Iunie avênd recurenții a-sé presenta în vreo Duminecă ori sêrbătore spre a-și arêta în sta biserică de acolo desteritatea în cele rituale.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: ELIA MOGA, m. p. protopresbiterul Beiușului.

—□—

Pentru îndeplinirea definitivă a ambelor stațiuni învățătoresci a școlilor paralele gr. or. române din comuna Zarand, inspectoratul Boroș-Ineului se escrie concurs cu termin de alegere pe 30 Maiu v. 1893.

Emolumintele împreunate cu un post sunt:

În bani gata 300 fl., pentru scripturistica 10 fl., pentru participarea la conferință 10 fl., 6 stângeni de lemne din care este a se încăldi și sala de învățământ, dela înmormântari unde va fi poftit 50 cr. Cuartir liber cu intravilan și un pătrariu de sesiune pământ estravilan.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învățătoresci au până atunci a-și substerne documentele lor, adresate comitetului parochial din Zarand, Pré Onoratalui Domn protopresbiter Ioan Cornea, inspector cercual de școle în Boroș-Ineu. Competenții vor avé a se presenta în vreo Duminecă séu sêrbătore în St. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cânt și tipic.

Cei desteri întru conducerea corului vor fi preferiți.

Se adauge cumcă alegându-se indiviđi fără esamen de cualificațiune, nepotendu-l areta după jumătate an de serviciu, alegerea-li se consideră de nimicită și se va escrie concurs nou.

Din ședința comitetului parochial ținută la 18 April st. v. 1893.

Aurel Iancu, m. p.
președ. com. par.

Cu scirea mea: IOAN CORNEA, m. p. protopresbiter și inspect. școl.

—□—